1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ
Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018
Σελίδα: 1

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: «ΤΑ ΝΕΑ» ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Τι συμβαίνει στην Τουρκία

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ

• Αυξήσεις έως και στην τιμή του νερού • Φόβοι για ελλείψεις ακόμη και στον καφέ • Επιστροφή στη δεκαετία του '90

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

• Βυθίζεται η τουρκική λίρα • Ανησυχούν οι ξένοι επενδυτές
• Απολύσεις έως και σε σουπερμάρκετ στην ημερήσια διάταξη

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

• Προσέγγιση με Ρωσία μέσω της επίσκεψης Λαβρόφ στην Αγκυρα • Στα άκρα η σύγκρουση με ΗΠΑ

ΓΡΑΦΟΥΝ: Ι. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ, Γ. ΤΖΟΓΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ: Π. ΓΚΑΝΑΣ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ, ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ **ΣΕΛΙΔΕΣ 17-18, 31-33, 48**

1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018

Σελίδα: 17

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Επιμένει στις θεωρίες συνωμοσίας

Τίποτα δεν σταματά την κατρακύλα – Η κρίση βαθαίνει και οι κίνδυνοι μετάδοσής της μεγαλώνουν ενώ ο Ερντογάν απειλεί και οι εισαγγελείς αρχίζουν έρευνες κατά υπόπτων για ενέργειες που «απειλούν την οικονομική ασφάλεια της Τουρκίας»

ΤΗΣ ΚΙΤΤΥΣ ΞΕΝΑΚΗ

Τα τελευταία χρόνια, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν πήρε στα χέρια του τον έλεγχο του στρατού, της αστυνομίας, της Δικαιοσύνης και των μέσων ενημέρωσης. Εκλεισε στη φυλακή / απέπεμψε / φίμωσε, έναν προς έναν, όλους όσοι του αντιστέκονταν. Αλλαξε το Σύνταγμα ώστε να αποκτήσει, τον περασμένο μήνα, και τις εξουσίες του αρχηγού του κράτους και τις εξουσίες του αρχηγού της κυβέρνησης. Οταν όμως προσπάθησε να πάρει και τον έλεγχο της οικονομίας, ξεκίνησε η κατρακύλα. Η διπλωματική κρίση με τις ΗΠΑ, η προαναγγελθείσα από καιρό οικονομική κρίση που ξέσπασε στην Τουρκία με αυτή την αφορμή, τον ωθεί τώρα, όπως σημείωνε η ανταποκρίτρια της «Le Monde» την ώρα που έφτανε στην Αγκυρα ο Σεργκέι Λαβρόφ, «βαθύτερα στην αγκαλιά της Ρωσίας». «Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν βρίσκεται στο έλεος της Μόσχας» διευκρίνιζε στη συνέχεια η Μαρί Ζεγκό.

«ΠΙΣΩΠΛΑΤΟ ΧΤΥΠΗΜΑ». Ο ίδιος πάντως επέμενε στην άρνηση και τις θεωρίες συνωμοσίας. Η τουρκική λίρα ανέκαμψε χθες από το ιστορικό χαμηλό στο οποίο έχει πέσει την Παρασκευή, μετά τον διπλασιασμό των δασμών στις τουρκικές εισαγωγές αλουμινίου και χάλυβα που ανακοίνωσε ο Ντόναλντ Τραμπ ως αντίποινα για τη συνεχιζόμενη κράτηση του αμερικανού πάστορα Αντριου Μπράνσον, αφού η κεντρική τράπεζα δεσμεύθηκε να παράσχει ρευστότητα και να μειώσει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τουρκικές τράπεζες: οι πέσεις όμως στο τουρκικό νόμισμα συνεχίζονταν και η βουτιά του συνέχισε να προκαλεί αναταραχή στις παγκόσμιες αγορές. «"Χτυπήθηκε, βυθίστηκε", δεν υπάρχει κάτι τέτοιο. Η οικονομική δυναμική της Τουρκίας είναι σταθερή, είναι ισχυρή και καλά εδραιωμένη» διακήρυξε ωστόσο ο Ερντογάν, προτού κατηγορήσει τις ΗΠΑ ότι επιδιώκουν να χτυπήσουν τον στρατηγικό τους εταίρο «πισώπλατα» και διαβεβαιώσει πως «στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης υπάρχουν πολυάριθμοι οικονομικοί τρομοκράτες».

«Είναι πραγματικά ένα προδοτικό δίκτυο» δήλωσε με τη συνήθη φρασεολογία του. «Θα τους αντιμετωπίσουμε χωρίς έλεος. Θα κάνουμε αυτούς που διαδίδουν φήμες να πληρώσουν το απαραίτητο τίμημα». Το τουρκικό υπουργείο Εσωτερικών ανακοίνωσε πως είχε ήδη εντοπίσει 346 λογαριασμούς στα σόσιαλ μίντια με δημοσιεύσεις σχετικές με τη συναλλαγματική ισοτιμία που, όπως είπε, δημιούργησαν αρνητική εικόνα για την οικονομία. Παράλληλα, εισαγγελείς της Κωνσταντινούπολης και της Αγκυρας άρχισαν έρευνες κατά υπόπτων για ενέργειες που «απειλούν την οικονομική ασφάλεια της Τουρκίας». Ενα νέο πογκρόμ μοιάζει να βρίσκεται προ των πυλών.

ΑΝΑΖΗΤΕΙ ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ. Μέρες τώρα, ο Ερντογάν προσπαθεί να πείσει τους τούρκους πολίτες πως η κατρακύλα της λίρας δεν ανταποκρίνεται στην οικονομική πραγματικότητα, αλλά είναι αποτέλεσμα μιας «πολιτικής συνωμοσίας» την οποία υποδαυλίζει η Ουάσιγκτον. Μέρες τώρα, επίσης, απειλεί τις ΗΠΑ πως αν συνεχίσουν σε αυτόν τον δρόμο, θα αναζητήσει «νέους συμμάχους». Σε αυτό το πλαίσιο έφτασε χθες στην Αγκυρα ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, για διήμερη επίσκεψη, με αφορμή τη διάσκεψη τούρκων πρεσβευτών και εκπροσώπων της Τουρκίας σε διεθνείς οργανισμούς που πραγματοποιείται έως την Παρασκευή στην Αγκυρα και το Ικόνιο. Το πρόγραμμά του συμπεριελάμβανε, σύμφωνα με τη «Σαμπάχ» και διαβουλεύσεις με τον τούρκο ομόλογό του Μεβλούτ Τσαβούσογλου «για μια σειρά από ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων των διμερών σχέσεων, της συνεχιζόμενης συριακής κρίσης, της διαδικασίας της Αστανα και της σχεδιαζόμενης αγοράς από την Τουρκία ρωσικών πυραύλων S-400».

Ο Ερντογάν έχει συγκαλέσει για τις 7 Σεπτεμβρίου στην Κωνσταντινούπολη μία τετραμερή σύνοδο κορυφής για τη Συρία με τη συμμετοχή της Ρωσίας, της Γαλλίας και της Γερμανίας – αν και προς το παρόν μόνον η πρώτη την έχει επιβεβαιώσει, Βερολίνο και Παρίσι δεν έχουν απαντήσει επίσημα. Οπως επισήμαινε η Μαρί Ζεγκό, η Συρία, και δη η τύχη της Ιντλίμπ, του τελευταίου θυλάκου που απομένει στον έλεγχο των ανταρτών, αναμενόταν να κυριαρχήσει στις συνομιλίες Λαβρόφ - Τσαβούσογλου. Η περιοχή, που βρίσκεται στα σύνορα με την Τουρκία, κινδυνεύει να βρεθεί στο στόχαστρο μιας προσεχούς επιχείρησης της Δαμασκού – με τη στήριξη των συμμάχων της στη Μόσχα και την Τεχεράνη. Είναι μια προοπτική που διόλου ικανοποιεί την Αγκυρα, η οποία φοβάται μεταξύ άλλων και μια νέα εισροή προσφύγων. Ο Ερντογάν όμως εξαρτάται πλέον απόλυτα από τη Ρωσία για τη διατήρηση της σφαίρας επιρροής του στη Βόρεια Συρία. Και δεν μπορεί πια να υπολογίζει στην αμερικανική στήριξη.

Μπλόκο στα F-35 με υπογραφή Τραμπ

Ο αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ, υπέγραψε χθες στο Φορτ Ντραμ το νομοσχέδιο για τον αμυντικό προϋπολογισμό (NDAA) του οικονομικού έτους 2019, ύψους 717 δισεκατομμυρίων δολαρίων, με το οποίο – μεταξύ άλλων – παγώνει προσωρινά η παράδοση των μαχητικών αεροσκαφών F-35 στην Τουρκία.

«Θα τους αντιμετωπίσουμε χωρίς έλεος. Θα κάνουμε αυτούς που διαδίδουν φήμες να πληρώσουν το απαραίτητο τίμημα» απειλεί ο Ταγίπ Ερντογάν

ΑΝΓΚΕΛΑ ΜΕΡΚΕΛ

«Η Γερμανία θα ήθελε να δει μια οικονομικά ευημερούσα Τουρκία»

«Κανείς δεν έχει συμφέρον σε μια οικονομική αποσταθεροποίηση της Τουρκίας. Πρέπει όμως να γίνουν τα πάντα ώστε να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας»: αυτό το μήνυμα έστειλε χθες στην Αγκυρα η Ανγκελα Μέρκελ επισημαίνοντας πως «η Γερμανία θα ήθελε να δει μια οικονομικά ευημερούσα Τουρκία. Αυτό είναι το συμφέρον μας». Η Αγκυρα, επεσήμανε από την πλευρά του ο γερμανός υπουργός Εξωτερικών Χάικο Μάας, θα μπορούσε να κάνει περισσότερα για τη βελτίωση των διπλωματικών της σχέσεων τόσο με τις ΗΠΑ όσο και με τη Γερμανία, και αυτό θα βοηθούσε και στην ανακούφιση των οικονομικών δυσχερειών της. Οι δηλώσεις Μέρκελ και Μάας έμειναν ασχολίαστες από την Τουρκία – ο υπουργός Οικονομικών της χώρας, πάντως (και γαμπρός του Ερντογάν), Μπεράτ Αλμπαϊράκ, επαίνεσε τον γερμανό υπουργό Οικονομίας, Πέτερ Αλτμάιερ, ο οποίος δήλωσε ότι οι δασμοί και οι πολιτικές κυρώσεων του Ντόναλντ Τραμπ καταστρέφουν τις θέσεις εργασίας και την ανάπτυξη και ότι η Ευρώπη δεν θα υποκύψει στις αμερικανικές πιέσεις για το Ιράν.

1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018

Σελίδα: 18

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΓΝΩΜΗ

Η κρίση στις σχέσεις ΗΠΑ - Τουρκίας και η Ελλάδα

Η οικονομική κρίση που πλήττει την Τουρκία δεν ξέσπασε ξαφνικά. Ο πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν γνώριζε πολύ καλά την κατάσταση εδώ και μήνες. Για αυτό, άλλωστε, αποφάσισε τον Απρίλιο – προτού το πρόβλημα επιδεινωθεί – να προκηρύξει πρόωρες εκλογές, ώστε ο ίδιος και το κόμμα του να αποφύγουν μια πιθανώς μεγαλύτερη φθορά. Πολιτικά δικαιώθηκε, αλλά πλέον βρίσκεται αντιμέτωπος με τις πραγματικές δυσκολίες. Ισως η πορεία της οικονομίας εξελιχθεί στον πιο σημαντικό αντίπαλό του σε όλα τα χρόνια της κυριαρχίας του.

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΤΖΟΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ερντογάν κατηγορεί τις Ηνωμένες Πολιτείες για τις κυρώσεις που επιβάλλουν στη χώρα του. Αυτή είναι η εύκολη λύση. Αιτία του προβλήματος είναι η ανοχή που ο ίδιος επιδείκνυε στην υπερθέρμανση της τουρκικής οικονομίας με αποτέλεσμα την εκτίναξη του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών και την αύξηση του πληθωρισμού. Αλλά και σήμερα, που καλείται πλέον να λάβει μέτρα υπό καθεστώς πίεσης, ο παρεμβατικός τρόπος διακυβέρνησής του κάθε άλλο παρά περιορίζει τις ανησυχίες των επενδυτών. Από οικονομική άποψη η προσφυγή στο ΔΝΤ μοιάζει μονόδρομος. Από πολιτική, όμως, σκοπιά μια τέτοια επιλογή θα είναι καταστροφική για τον Ερντογάν, ο οποίος προσπαθεί να φοβίσει τις Ηνωμένες Πολιτείες ότι θα παίξει το χαρτί της Ρωσίας. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ βρίσκεται αυτές τις μέρες στην Αγκυρα.

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις, η Ελλάδα πρέπει να βρίσκεται σε επιφυλακή, καθώς η θεωρία της εξαγωγής της εσωτερικής κρίσης της Τουρκίας στο Αιγαίο ή την Ανατολική Μεσόγειο μπορεί να ακολουθηθεί από πράξη. Παράλληλα, βέβαια, χρειάζεται να κινηθεί και πιο δημιουργικά. Το πολύ κακό κλίμα που διαμορφώνεται για τον Ερντογάν στις Ηνωμένες Πολιτείες διευκολύνει την ουσιαστική αμερικανική στήριξη στο δημοκρατικό γεωπολιτικό τρίγωνο Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου. Η περαιτέρω ενεργοποίηση της ελληνικής διπλωματίας και ομογένειας προς την κατεύθυνση αυτή μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να αποφέρει.

Ο δρ Γιώργος Ν. Τζογόπουλος είναι επιστημονικός συνεργάτης στο Begin Sadat Centre for Strategic Studies (Ισραήλ) και διδάσκων διεθνών σχέσεων στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Σφυροκοπούν τη λίρα, θραύσματα στην Ευρώπη

Οι απώλειες του τουρκικού νομίσματος έναντι του δολαρίου φθάνουν το 45%, ενώ εκτεθειμένες βρίσκονται ισπανικές και γαλλικές τράπεζες

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Νέο κεφάλαιο στην οικονομική κρίση άνοιξε χθες η Τουρκία. Το εθνικό νόμισμα της χώρας, η λίρα, δέχτηκε ισχυρό σφυροκόπημα και έφτασε να χάνει μέσα σε μία μόνο ημέρα πάνω από 10% έναντι του δολαρίου, με τις συνολικές απώλειες έναντι του αμερικανικού νομίσματος να διαμορφώνονται από τις αρχές του έτους σε 45%. Η οικονομική κρίση στην Τουρκία απειλεί πλέον ανοιχτά όχι μόνο τη χώρα αλλά και τα νομίσματα, τα χρηματιστήρια και τα ομόλογα και άλλων αναδυόμενων οικονομιών. Επίσης απειλεί και την ίδια την Ευρώπη όπου καταγράφηκαν χθες οι πρώτοι κλυδωνισμοί στα ομόλογα και σε μετοχές τραπεζών που έχουν έκθεση στη χώρα αυτή. Σύμφωνα με την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών, τη μεγαλύτερη έκθεση στην Τουρκία έχουν τράπεζες της Ισπανίας και της Γαλλίας και ακολουθούν τράπεζες από την Ιταλία και τη Βρετανία. Την ίδια στιγμή, η μεγάλη ενίσχυση του δολαρίου προκαλεί πιέσεις και στο ευρώ με την ισοτιμία του ενιαίου νομίσματος να διαμορφώνεται πλέον στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 16 μηνών.

Οσον αφορά την ευρωζώνη, οι μεγαλύτεροι τριγμοί καταγράφηκαν στα ομόλογα της Ιταλίας όπου τα επιτόκια σκαρφάλωσαν στα υψηλότερα επίπεδα της τελευταίας εβδομάδας. Τα επιτόκια των κρατικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας της Ιταλίας αυξήθηκαν κατά εννέα μονάδες βάσης και διαμορφώθηκαν στο 3,09%, ενώ η διαφορά τους (σπρεντ) με αυτά των γερμανικών ομολόγων έφτασε τις 275 μονάδες βάσης. Τα επιτόκια των 10ετών κρατικών ομολόγων της Ισπανίας αυξήθηκαν κατά επτά μονάδες βάσης και διαμορφώθηκαν στο 1,48%.

ΑΠΕΙΛΗ. Τη μεγαλύτερη έκθεση στην Τουρκία την έχουν, σύμφωνα με διεθνείς αναλυτές και την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών, πέντε τράπεζες. Πρόκειται για την ισπανική Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, την ιταλική UniCredit, την ING, την BNP Paribas και την HSBC.

Συνολικά, όπως εκτιμά η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών, η έκθεση ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην Τουρκία διαμορφώνεται σε περίπου 195 δισ. δολάρια. Από αυτά τα 82,3 δισ. δολάρια αφορούν έκθεση ισπανικών τραπεζών και τα 38,4 δισ. δολάρια έκθεση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τη Γαλλία.

ΒΟΥΛΙΑΖΕΙ. Η ισοτιμία της λίρας έφτασε χθες το πρωί σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Μια λίρα έφτασε να ανταλλάσσεται προς 7,23 δολάρια για να ανακάμψει στη συνέχεια ελαφρά στα 6,92 δολάρια. Πρόκειται για τεράστια βουτιά που πλέον πλησιάζει το 50% μέσα σε διάστημα οκτώ μόλις μηνών.

Από το σφυροκόπημα της λίρας δεν έμειναν ανεπηρέαστα ούτε τα νομίσματα άλλων αναπτυσσόμενων οικονομιών που συνδέονται και αυτά στενά με την πορεία του δολαρίου. Το ραντ της Νότιας Αφρικής υποχώρησε σε χαμηλά δύο ετών έναντι του αμερικανικού νομίσματος καταγράφοντας απώλειες που έφτασαν ακόμη και το 9%. Το κινεζικό γουάν πλησίασε κοντά στα χαμηλότερα επίπεδα του τελευταίου δωδεκαμήνου έναντι του δολαρίου. Το ένα δολάριο έφτασε να ανταλλάσσεται με 6,89 γουάν. Οι επενδυτές αναγκάστηκαν να στραφούν σε πιο ασφαλή καταφύγια και όπως γίνεται συνήθως σε τέτοιες περιπτώσεις, προτίμησαν το δολάριο και το ελβετικό φράγκο. Αγορές υπήρξαν επίσης και σε ιαπωνικά γεν ενώ αντίθετα το ευρώ υποχώρησε έναντι όλων των νομισμάτων αυτών. Βουτιά έκανε και το πέσο της Αργεντινής σε ιστορικά χαμηλά έναντι του δολαρίου.

ΚΑΜΠΑΝΑΚΙ. Οι αναδυόμενες οικονομίες ανησυχούν επειδή πλέον η απειλή που αντιμετωπίζουν είναι τριπλή. Από τη μια υπάρχει η κρίση στην Τουρκία που δημιουργεί αρνητικό κλίμα και επηρεάζει τα νομίσματά τους. Από την άλλη, έχει δημιουργηθεί ανασφάλεια λόγω του εμπορικού πολέμου που ξεκίνησαν οι ΗΠΑ. Επιπλέον, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (FED) αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνει το κόστος δανεισμού σε δολάρια, σφίγγοντας ακόμη περισσότερο τον κλοιό στα νομίσματα των αναδυόμενων αυτών οικονομιών που είναι συνδεδεμένα με το αμερικανικό νόμισμα.

ΟΙ ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ. Βραχυπρόθεσμα, πολλά θα εξαρτηθούν από το πώς θα κυλήσουν οι αμέσως επόμενες ημέρες και πώς θα συμπεριφερθούν οι αγορές απέναντι στην Τουρκία. Η Goldman Sachs εκτιμά ότι κοντά στα τρέχοντα επίπεδα της ισοτιμίας της λίρας, οι τράπεζες της χώρας θα αρχίσουν να χρειάζονται ακόμη μεγαλύτερη κεφαλαιακή επάρκεια για να καλύψουν τις ανάγκες τους και τις ανάγκες των πελατών τους. Αυτός ήταν και ο λόγος που χθες η κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας έλαβε μέτρα μειώνοντας το ποσοστό αποθεματικών που πρέπει να διατηρούν οι τράπεζες της χώρας. Μένει να αποδειχτεί εάν τα μέτρα αυτά θα αποδειχτούν αρκετά ή εάν η Αγκυρα θα πρέπει να κάνει πίσω αυξάνοντας ακόμη περισσότερο τα επιτόκια ή λαμβάνοντας ακόμη περισσότερα μέτρα, όπως είναι οι κεφαλαιακοί έλεγχοι – κάτι που η Αγκυρα έχει δείξει ότι θέλει να αποφύγει πάση θυσία.

1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018

Σελίδα: 31

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

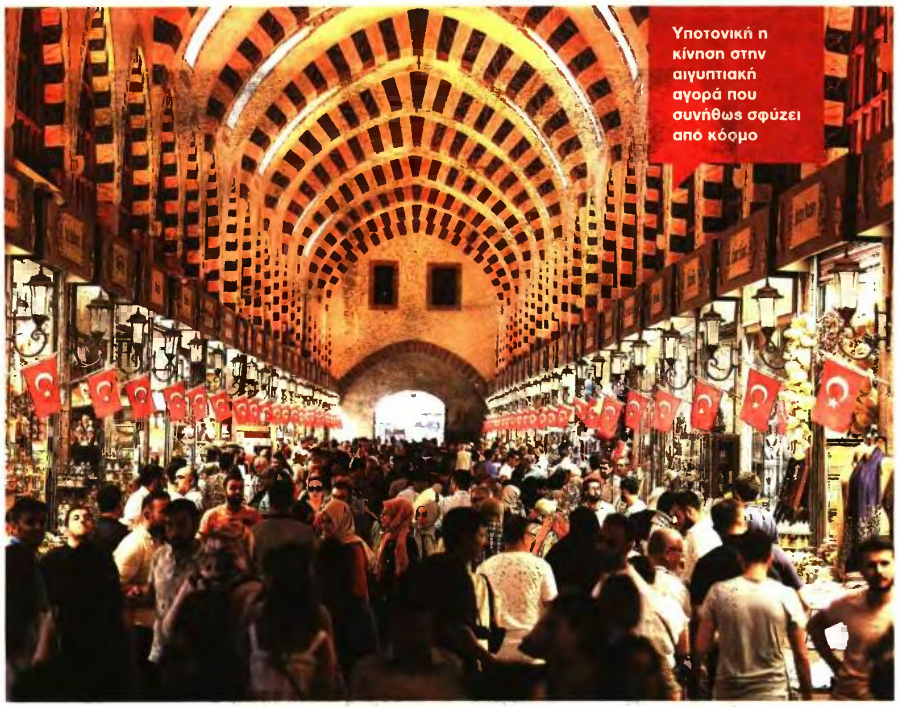

Υποτονική η κίνηση στην αιγυπτιακή αγορά που συνήθως σφύζει από κόσμο

Εφιάλτης η καθημερινότητα με ακρίβεια και απολύσεις

Το φάντασμα της οικονομικής κρίσης του '90 ξυπνά μνήμες στους Τούρκους

Κωνσταντινούπολη

ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΚΑΝΑΣ

Σε μια αρνητική τροχιά με σπασμένα φρένα έχει μπει η τουρκική λίρα και οι Τούρκοι εμφανίζονται έκπληκτοι για την τρελή πορεία και φυσικά ανήσυχοι για την επόμενη μέρα. Ο πληθωρισμός έχει χτυπήσει για τα καλά την πόρτα της χαμηλής και της μεσαίας τάξης και οι τιμές των βασικών ειδών ανάγκης διπλασιάζονται, ακόμα και τριπλασιάζονται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το εμφιαλωμένο νερό που μόλις τους τελευταίους δύο μήνες η τιμή του αυξήθηκε κατά μισή λίρα. Οι εισαγωγές αγαθών δυσκολεύουν κατά πολύ την κατάσταση της εγχώριας αγοράς που δείχνει ένα βήμα πριν από την κατάρρευση. Δείγμα της οικονομικής δυσχέρειας, οι δεκάδες απολύσεις σε σουπερμάρκετ και τοπικές αγορές ενώ κοινό μυστικό είναι ότι μετά τη θρησκευτική εορτή της επόμενης εβδομάδας, οι ανακοινώσεις για το οικονομικό τοπίο ίσως αλλάξουν κατά πολύ τη ζωή των Τούρκων.

Ανησυχία στις τάξεις των πολιτών προκαλεί φυσικά μια εφιαλτική επιστροφή στις αρχές της δεκαετίας του '90, όταν με στόχο την οικονομική ανάκαμψη οι αγορές πάγωσαν κάθε εισαγωγή (για χρόνια στην Τουρκία δεν υπήρχε εισαγωγή καφέ, κάτι που υπενθυμίζεται πλέον ως αστείο μεταξύ των ντόπιων).

Η ανεξέλεγκτη κατρακύλα της λίρας, που η ισοτιμία της φτάνει ώς αυτή την ώρα ακόμη και το 7,83 έναντι του ευρώ, ακυρώνει φυσικά τα σχέδια τούρκων πολιτών για έξοδο από τη χώρα καθώς κάθε συναλλαγή σε ευρώ αποτελεί πλήγμα για την τσέπη τους. Κάτι τέτοιο, αν βέβαια συνεχιστεί η ίδια κατάσταση, θα πλήξει άμεσα και την Ελλάδα, καθώς οι Τούρκοι θα αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του ευρώ.

Αντικείμενο ειρωνείας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν οι τοποθετήσεις του γαμπρού του Ερντογάν, ο οποίος κατέχει τη θέση του υπουργού Οικονομικών. Θεωρίες περί συνωμοσιών για ανάμειξη των ΗΠΑ στην οικονομική κατρακύλα εξοργίζουν τους πολίτες, οι οποίοι μέσω των social media εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους. Φυσικά η οργή στο Διαδίκτυο δεν άφησε άπραγη την κυβέρνηση, η οποία διέταξε να μπλοκαριστούν περισσότεροι από 300 λογαριασμοί που «κινδυνολογούσαν» για την κατάσταση της τουρκικής οικονομίας.

Το φάντασμα της οικονομικής κρίσης στην Τουρκία τρομάζει τους πολίτες που πριν από λίγες δεκαετίες ένιωσαν την αλλαγή του οικονομικού μοντέλου και όλοι απεύχονται παρόμοιες καταστάσεις. Αλλωστε ήδη, χωρίς η κρίση να έχει φτάσει το ταβάνι της, όπως εκτιμούν οι οικονομολόγοι, οι τράπεζες εφαρμόζουν μέτρα για την ισορροπία του συναλλάγματος, αφού υποκαταστήματα της Garanti και της Is Bankasi είτε αρνούνται να ανταλλάξουν συνάλλαγμα είτε περιορίζουν το ποσό συναλλαγής.

ΓΝΩΜΗ

Επαγρύπνηση

Η επιδείνωση της οικονομικής κρίσης στην Τουρκία και η ραγδαία υποτίμηση της λίρας ανησυχούν έντονα τον εξαγωγικό κόσμο. Πρόκειται για μια άκρως αρνητική εξέλιξη για τις ελληνικές εξαγωγές, οι οποίες έχουν εισέλθει σε φάση αλματώδους ανάπτυξης εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ενωσης. Η Τουρκία αποτελεί σταθερά και διαχρονικά έναν από τους μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους της χώρας μας και μια αγορά που απορροφά πλήθος ελληνικών προϊόντων. Η διολίσθηση του εθνικού νομίσματος της γειτονικής χώρας αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε περιορισμό των ελληνικών εισαγωγών, δυσχεραίνοντας την προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων να διευρύνουν το αποτύπωμά τους στη γειτονική αγορά. Τα τελευταία χρόνια οι έλληνες εξαγωγείς εκμεταλλευόμενοι και τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της τουρκικής οικονομίας βρήκαν πρόσφορο έδαφος και ενίσχυσαν την παρουσία τους στην τοπική αγορά.

ΤΗΣ **ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ**

Μάλιστα, την περσινή χρονιά η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς την Τουρκία ανήλθε συνολικά (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών) σε 1,9 δισ. ευρώ, σημειώνοντας εντυπωσιακή άνοδο της τάξης του 44,5%. Σημαντική άνοδο 20,7% κατέγραψαν οι εξαγωγές και χωρίς τα πετρελαιοειδή, φθάνοντας στα 879 εκατ. ευρώ.

Και όλα αυτά παρά τα τεράστια εμπόδια που υπάρχουν για την αποστολή εμπορευμάτων στην τουρκική αγορά. Μην ξεχνάτε ότι η Τουρκία επιβάλλει υπέρμετρους δασμούς στα αγροτικά και μεταποιημένα προϊόντα (π.χ. ελαιόλαδο 46,8%, φέτα 180% κ.λπ.) ενώ δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα με τις χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες που προβλέπονται κατά την εισαγωγή τους.

Επιπλέον, σε ορισμένους κλάδους, όπως π.χ. σε αυτόν των τροφίμων-ποτών, η Τουρκία είναι πολύ ανταγωνιστική, κυρίως λόγω της χαμηλής τιμής διάθεσης των τουρκικών προϊόντων, αλλά και της νοστροπίας του μέσου τούρκου καταναλωτή να προτιμά τα εγχώρια και τα φθηνά προϊόντα.

Πέρα από τις εξαγωγές προς την Τουρκία, προβληματισμός υπάρχει για τις επιπτώσεις στις αγορές, όπου ελληνικές και τουρκικές επιχειρήσεις ανταγωνίζονται ευθέως μεταξύ τους. Η υποτίμηση της λίρας καθιστά πιο ανταγωνιστικά τα τουρκικά προϊόντα, τα οποία πλέον θα είναι φθηνότερα για τους υποψήφιους αγοραστές εντός και εκτός ΕΕ. Ο κίνδυνος να υποχωρήσει η ζήτηση για τα ελληνικά προϊόντα είναι κάτι περισσότερο από υπαρκτός.

Η απειλή λοιπόν είναι διπλή. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει περιθώριο για εφησυχασμό. Αντίθετα, χρειάζεται η Πολιτεία να είναι σε εγρήγορση και να παρέμβει όπου και όταν χρειαστεί. Πρέπει πάση θυσία να διατηρηθεί η δυναμική που υπάρχει διεθνώς για τα ελληνικά προϊόντα, προκειμένου να τεθούν στέρεες βάσεις για ακόμη μεγαλύτερη ανάπτυξη στο εγγύς μέλλον.

Οι εξαγωγές, όπως έχω κατ' επανάληψιν τονίσει και όλοι πλέον αντιλαμβάνονται, είναι μονόδρομος για τη χώρα. εφόσον θέλει να οικοδομήσει μια βιώσιμη οικονομία, που θα παράγει πλούτο και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας προς όφελος της κοινωνίας και των πολιτών της.

Η Χριστίνα Σακελλαριδη είναι πρόεδρος του Πανελλήνιου Συνδέσμου Εξαγωγέων

1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018

Σελίδα: 32

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Οι επιπτώσεις από την ελεύθερη πτώση της τουρκικής λίρας και τις αναταράξεις στην ιταλική οικονομία έχουν δημιουργήσει ένα εκρηκτικό κοκτέιλ για την Ευρώπη και την Ελλάδα

ΕΡΑ

ΓΝΩΜΗ

Το βαρόμετρο της τουρκικής λίρας

Η τουρκική λίρα αποτελούσε ανέκαθεν ένα από τα βαρόμετρα της τουρκικής πολιτικής και οικονομικής ζωής. Πριν από την άνοδο του κ. Ερντογάν στην εξουσία, η χρήση ξένου νομίσματος στις οικονομικές συναλλαγές ήταν πολύ διαδεδομένη. Οι οικονομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις της πρώτης θητείας του Κόμματος Δικαιοσύνης και Αναπτύξεως (ΑΚΡ) συνέβαλαν και στην αύξηση της εμπιστοσύνης στο τουρκικό εθνικό νόμισμα. Συμβολική ήταν η απόφαση το 2005 μετά τη μείωση του πληθωρισμού να αντικατασταθεί η παλαιά τουρκική λίρα, με σχέση ανταλλαγής 1.000.000 παλαιές προς μία νέα τουρκική λίρα. Το νέο τουρκικό νόμισμα συνέβαλε στην με αργά βήματα οικοδόμηση ενός προφίλ αξιοπιστίας για την τουρκική οικονομία και πολιτική. Ό,τι οικοδομήθηκε, ωστόσο, με κόπο την περασμένη δεκαετία, υπονομεύθηκε τα τελευταία χρόνια συνεπεία πολιτικών και οικονομικών επιλογών που έτυχαν της επανειλημμένης επιδοκιμασίας του τουρκικού λαού.

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Τον περασμένο Μάιο, μερικές εβδομάδες πριν από τις τουρκικές προεδρικές εκλογές, ο τούρκος πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επισκέφθηκε το Λονδίνο. Εκεί οι επιτελείς του διοργάνωσαν συνάντηση με σημαίνοντες οικονομικούς παράγοντες του Σίτι. Σκοπός ήταν να διασκεδαστούν οι αρνητικές εντυπώσεις από σειρά δηλώσεων για την οικονομική πολιτική στις οποίες είχε προβεί ο πρόεδρος Ερντογάν κατά την προεκλογική περίοδο, αλλά και να επιβεβαιωθεί η φιλική προς το ξένο κεφάλαιο οικονομική πολιτική της τουρκικής κυβερνήσεως. Αντί να καθησυχασθούν, ωστόσο, οι τραπεζίτες, χρηματιστές και διαχειριστές κεφαλαίων, άκουσαν τον τούρκο πρόεδρο να τους αναπτύσσει μια καινοφανή θεωρία που αντέστρεφε την αιτιώδη σχέση μεταξύ επιτοκίων και πληθωρισμού, αλλά και να αποκαλύπτει ότι θα επιβάλλει τις απόψεις του για τη νομισματική πολιτική στον διοικητή της κεντρικής τράπεζας της Τουρκίας. Ο αντίκτυπος αυτών των δηλώσεων στις αγορές συναλλάγματος την επομένη ήταν μεγάλος. Χρειάστηκε η νέα επίσκεψη του μετριοπαθούς και εμπίστου των αγορών υπουργού Οικονομίας Μεχμέτ Σιμσέκ στο Λονδίνο για να κατευνάσει τις διεθνείς αγορές και να αποτρέψει τα χειρότερα.

Τι συνέβη μετά την επανεκλογή του κ. Ερντογάν στις εκλογές της 24ης Ιουνίου; Ο κ. Σιμσέκ απομακρύνθηκε από τη θέση του και νέος υπουργός Οικονομίας τοποθετήθηκε ο γαμπρός τού νεοεκλεγέντος προέδρου και μέχρι τότε υπουργός Ενεργείας Μπεράτ Αλμπαϊράκ. Το μήνυμα προς τις αγορές ήταν σαφές. Ενισχυμένος από τη λαϊκή εντολή αλλά και το νέο σύνταγμα, ο κ. Ερντογάν θα ασκούσε μια ανορθόδοξη προσωπική οικονομική και νομισματική πολιτική. Η νέα νίκη τού τουρκικής κοπής λαϊκισμού συνοδευόταν και από την περαιτέρω υποβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών.

Η κρίση στις τουρκοαμερικανικές σχέσεις με αιχμή την υπόθεση του πάστορα Μπράνσον αποτέλεσε απλώς την αφορμή για να αναδειχθούν τα προβλήματα στην τουρκική οικονομική διακυβέρνηση, αλλά και οι αδυναμίες της τουρκικής οικονομίας. Μεταξύ όλων των αναδυομένων οικονομιών, η Τουρκία εμφανίζεται ως η πλέον ευάλωτη τόσο έναντι της επιβολής δασμών του προέδρου Τραμπ που υπονομεύουν το διεθνές εμπόριο όσο και έναντι της επικείμενης αυξήσεως των επιτοκίων στις ανεπτυγμένες οικονομίες και της αναπόφευκτης μειώσεως της ρευστότητος στις αναδυόμενες οικονομίες. Ο κ. Ερντογάν ισχυρίζεται ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες τον τιμωρούν για την ανεξάρτητη και υπερήφανη πολιτική του. Τα περιθώρια μετακυλίσεως της προσωπικής του ευθύνης, ωστόσο, για την οικονομική κρίση είναι περιορισμένα. Η τουρκική λίρα καθίσταται και πάλι το βαρόμετρο των πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων.

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπίλκεντ και επιστημονικός συνεργάτης του ΕΛΙΑΜΕΠ.

Σε κλοιό πιέσεων Χρηματιστήριο και ομόλογα

Διπλό χτύπημα από την τουρκική αναταραχή και το ιταλικό τσουνάμι ■ Η διπλή αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας από τη Fitch χάθηκε στον βωμό των διεθνών πιέσεων

ΤΗΣ ΕΛΕΝΑΣ ΛΑΣΚΑΡΗ

Διπλό χτύπημα με φόντο την κρίση στην τουρκική οικονομία δέχθηκαν χθες τόσο το ελληνικό Χρηματιστήριο όσο και η αγορά ομολόγων, με τη διπλή αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της ελληνικής οικονομίας από τη Fitch να εξουδετερώνεται στον βωμό των διεθνών πιέσεων. Ο Γενικός Δείκτης στο Χρηματιστήριο Αθηνών έκλεισε με απώλειες 3,10% στις 720,71 μονάδες, με τις τράπεζες να δέχονται ισχυρές πιέσεις (-6,66% ο επιμέρους δείκτης) ενώ στην αγορά ομολόγων το στόρι που κυριαρχεί δεν έχει καμία σχέση με την «καθαρή έξοδο» της χώρας από τα Μνημόνια.

Στα πενταετή ομόλογα η απόδοση με άνοδο 3,23% άγγιξε το 3,327%, στους δεκαετείς τίτλους με άνοδο 1,61% έφτασε έως και το 4,295, όταν το μέσο κόστος δανεισμού από τον ESM (έως το 2060) είναι 1,62%. Τα δανεικά του ESM έχουν τελειώσει ήδη με την εκταμίευση προ ολίγων ημερών της τελευταίας δόσης των 15 δισ. ευρώ από το τρίτο πρόγραμμα και εφεξής η ελληνική οικονομία καλείται να διαχειριστεί τις προκλήσεις που απορρέουν από ένα διεθνές περιβάλλον έντονων αναταράξεων χωρίς δίχτυ ασφαλείας παρά μόνο με το «μαξιλάρι» των 24,1 δισ. ευρώ.

ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ. Η επικείμενη έξοδος από το Μνημόνιο στις 20 Αυγούστου συνοδεύεται παράλληλα από την άρση του waiver από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αφήνοντας τις ελληνικές τράπεζες χωρίς φθηνή χρηματοδότηση με ενέχυρο ελληνικά ομόλογα.

Στους κόλπους των τραπεζιτών επικρατεί ανησυχία για την επόμενη ημέρα. Τα σύννεφα στις διεθνείς αγορές έχουν πυκνώσει επικίνδυνα και σύντομα υπάρχει ο κίνδυνος στην τουρκική αναταραχή να προστεθεί το ιταλικό τσουνάμι.

Ο Τζιανκάρλο Τζιορτζέτι, γραμματέας στο γραφείο του ιταλού πρωθυπουργού Κόντε και κορυφαίο στέλεχος της Λέγκας, με δηλώσεις του εκτίμησε ότι αναμένεται μια επίθεση κερδοσκόπων στα ιταλικά ομόλογα εντός Αυγούστου.

«Οι αγορές είναι γεμάτες από πεινασμένα κερδοσκοπικά funds που διαλέγουν το θήραμά τους και επιτίθενται. Το καλοκαίρι οι όγκοι συναλλαγών είναι μικροί, μπορείς να προετοιμάσεις το έδαφος για επιθετικές κινήσεις εναντίον χωρών. Κοιτάξτε την Τουρκία» σημείωσε.

ΚΟΛΑΣΗ. Η χθεσινή ημέρα έμοιαζε με κόλαση για την ιταλική αγορά ομολόγων. Στις μικρές διάρκειες, η άνοδος των αποδόσεων ήταν εφιαλτική με τα εξάμηνα γραμμάτια να καταγράφουν εκτίναξη της απόδοσής τους κατά 33,3% αναδεικνύοντας αυξημένη τιμολόγηση κινδύνου σε σύντομο χρονικό ορίζοντα. Η ιταλική κρίση, στον βαθμό που λάβει τη μορφή ανοιχτής κόντρας ανάμεσα στην κυβέρνηση και την Κομισιόν τον Σεπτέμβριο με την κατάρτιση του νέου προϋπολογισμού, απειλεί να ανοίξει ένα νέο κεφάλαιο στην κρίση της ευρωζώνης. Σε αυτή την περίπτωση εξαφανίζεται και κάθε προοπτική άμεσης επανόδου της ελληνικής οικονομίας στις αγορές.

Ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους στην Αθήνα και το οικονομικό επιτελείο σχεδίαζαν τους προηγούμενους μήνες μία νέα έξοδο της Ελλάδας στις αγορές πέριξ της ημερομηνίας ολοκλήρωσης του τρίτου Μνημονίου. Το σενάριο αυτό έχει φύγει από το τραπέζι πριν καλά καλά εκδηλωθεί η κρίση στην Τουρκία. Το «μαξιλάρι» διαθεσίμων των 24,1 δισ. ευρώ παρέχει τη δυνατότητα αναμονής, αλλά, όπως παρατηρούν αρμόδιες πηγές, «δεν έχουμε την πολυτέλεια να περιμένουμε για πάντα». Κάποια στιγμή το φθινόπωρο η Ελλάδα θα πρέπει να βγει στις αγορές, συμπληρώνουν και προσθέτουν πως στην αντίθετη περίπτωση οι πιθανότητες προσφυγής σε μια προληπτική γραμμή πίστωσης από τη σημερινή ή την επόμενη κυβέρνηση αυξάνονται δραματικά.

1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ
Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018
Σελίδα: 33

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Γιατί η Αθήνα δεν εύχεται κατάρρευση

Οι επιπτώσεις αν οι σχέσεις της Αγκυρας με την Ουάσιγκτον εκτραχυνθούν αλλά και οι ευκαιρίες για την ελληνική εξωτερική πολιτική

ΤΟΥ **ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΛ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο εγκλωβισμός του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ρωσίας έχει προκαλέσει, όπως είναι αναμενόμενο, έντονο προβληματισμό στην Αθήνα σχετικά με τις συνέπειές που η πίεση προς την Τουρκία θα μπορούσε να εκτονωθεί στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και γενικότερα στη συμπεριφορά της Αγκυρας. Η ελληνική κυβέρνηση, αλλά και οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις της χώρας δεν εύχονται μια ολική κατάρρευση της τουρκικής οικονομίας, η οποία ουδόλως μπορεί να αποκλειστεί αν ο τούρκος πρόεδρος επιμένει να αγνοεί βασικούς κανόνες λειτουργίας των σύγχρονων οικονομιών. Την ίδια στιγμή, μέσα από αυτή τη δύσκολη κατάσταση θα μπορούσαν να προκύψουν ευκαιρίες για την ελληνική εξωτερική πολιτική, αλλά αυτές δεν θα πρέπει να επιδιωχθεί να δραχτούν με τρόπο ακραία οπορτουνιστικό.

Σύμφωνα με έμπειρους παρατηρητές των τουρκικών εξελίξεων, ο Ερντογάν υποτίμησε ξεκάθαρα τόσο τον τρόπο αντίδρασης του Ντόναλντ Τραμπ όσο και τις δικές του δυνατότητες. Ο αμερικανός πρόεδρος είναι εξίσου απρόβλεπτος με τον ίδιο και επιπλέον έχει αποδείξει με τις μέχρι σήμερα επιλογές του ότι δεν κινείται με βάση τις στερεότυπες και πάγιες αντιλήψεις του κατεστημένου που λαμβάνει τις αποφάσεις στην αμερικανική εξωτερική πολιτική και πολιτική εθνικής ασφαλείας. Από την άποψη αυτή, η αποστροφή Ερντογάν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι διατεθειμένες να θυσιάσουν έναν στρατηγικό σύμμαχο για έναν πάστορα μπορεί να ακούγεται λογική, αλλά αυτή η λογική δεν ταιριάζει απαραίτητα με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο Τραμπ.

ΣΥΜΠΑΓΕΣ ΜΕΤΩΠΟ. Την ίδια στιγμή, προσθέτουν οι ανωτέρω πηγές, ο Ερντογάν επιδιώκει να αξιοποιήσει για εσωτερικούς πολιτικούς λόγους την πίεση της Ουάσιγκτον μέσω των κυρώσεων ώστε να διαμορφώσει μια ατμόσφαιρα πολιορκίας της Τουρκίας. Με τον τρόπο αυτόν θέλει να σφυρηλατήσει ένα συμπαγές εσωτερικό μέτωπο. Ωστόσο, η επιτυχία αυτής της στρατηγικής προϋποθέτει τη χρήση σκληρής εθνικιστικής ρητορικής που εξάπτει τα λαϊκά πάθη – ό,τι ακριβώς συνέβη και την επαύριο της αποτυχημένης απόπειρας πραξικοπήματος το 2016. Σε αυτή την περίπτωση, η κατάσταση μπορεί ανά πάσα στιγμή να ξεφύγει από κάθε έλεγχο και η... φωτιά να κάψει και τους γείτονες της Τουρκίας, άρα και την Ελλάδα.

Ο Ερντογάν αναφέρθηκε τα τελευταία 24ωρα στη δυνατότητα της Τουρκίας να αναζητήσει νέες συμμαχίες λόγω του χάσματος με την Ουάσιγκτον. Στο μυαλό όλων ήρθε φυσικά η πρόσφατη προσέγγισή του με τη Ρωσία. Ωστόσο, σε αυτή τη φάση, μια ενίσχυση των δεσμών με τη Μόσχα θα γίνει από θέση αδυναμίας. Ο Βλαντίμιρ Πούτιν, άριστος παίκτης των γεωπολιτικών συσχετισμών, το γνωρίζει αυτό. Υπάρχει μάλιστα μια σειρά θεμάτων στα οποία θα ήθελε να λάβει ανταλλάγματα. Ήδη, όλες οι ενδείξεις συγκλίνουν στο ότι η Ρωσία θα πιέσει την Τουρκία στο ζήτημα της Συρίας και ειδικότερα στη συναίνεσή της να ανακαταληφθεί από τις δυνάμεις του Μπασάρ αλ Ασαντ η περιοχή του Ιντλίμπ. Εκεί εξακολουθούν να βρίσκονται οργανώσεις τζιχαντιστών που επί χρόνια διατηρούν στενές σχέσεις με την Αγκυρα.

Σημειώνεται ότι ο **Σεργκέι** Λαβρόφ μετέβη από χθες στην τουρκική πρωτεύουσα όπου θα έχει συζητήσεις με τον τούρκο ομόλογό του Μεβλούτ Τσαβούσογλου επί της πραγματοποίησης τετραμερούς συνάντησης κορυφής Ρωσίας, Τουρκίας, Γαλλίας, Γερμανίας για το Συριακό στο προσεχές μέλλον.

ΜΠΛΟΚΟ ΣΤΑ F-35. Για την Αθήνα υπάρχουν φυσικά και ορισμένες θετικές ειδήσεις. Ο αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ υπέγραψε χθες τον νόμο για την αμυντική πολιτική και τον προϋπολογισμό του Πενταγώνου για το 2019 (NDAA) σύμφωνα με τον οποίο αναστέλλεται και η παράδοση των αεροσκαφών 5ης γενιάς F-35 μέχρι το αμερικανικό υπουργείο Αμυνας να ολοκληρώσει έκθεση που θα εξετάζει τη βιομηχανική συμμετοχή της Τουρκίας στο πρόγραμμα συμπαραγωγής και πιθανούς τρόπους κάλυψης του κενού σε περίπτωση αποβολής της από αυτό. Προβλέπονται επίσης κυρώσεις εφόσον η Αγκυρα προχωρήσει στην προμήθεια του ρωσικού αντιπυραυλικού συστήματος S-400.

Αυτό που απασχολεί έλληνες αναλυτές είναι μια πιθανή σπασμωδική αντίδραση της Τουρκίας αν η κατάσταση στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις εκτραχυνθεί περαιτέρω. Τούτο δεν μπορεί να ιδωθεί ανεξάρτητα από μια ευρύτερη σύσφιγξη των ρωσοτουρκικών σχέσεων, σε μια περίοδο μάλιστα που η ατμόσφαιρα μεταξύ Αθήνας και Μόσχας βρίσκεται στο ναδίρ. Ρεαλιστικότερη στάση έναντι της Αγκυρας φαίνεται ότι ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ενωση (ΕΕ), με την οποία ο Ερντογάν προσπαθεί μετεκλογικά να βρει σημεία επαφής. Δεν πρέπει επίσης να αγνοείται ότι νέες πολεμικές επιχειρήσεις στη Συρία – συγκεκριμένα στο Ιντλίμπ – θα μπορούσαν να πυροδοτήσουν νέο κύμα προσφύγων. Η Ελλάδα και κατ' επέκταση η ΕΕ θα βρίσκονταν, στην περίπτωση αυτή, πάλι μπροστά σε μια κρίση καθώς αν η οικονομική κρίση στην Τουρκία βαθύνει, η παραμονή εκατοντάδων χιλιάδων νέων προσφύγων στο έδαφός της θα καταστεί ακόμη δυσκολότερη.

Πολίτες στην Κωνσταντινούπολη περιμένουν στην ουρά σε ανταλλακτήριο συναλλάγματος

1. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .14/08/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .14/08/2018

Σελίδα: 48

Αγιογραφίες

ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΜΗΤΣΟΥ

Μαινόμενος Ληρ

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΑΡΑΝΟΗΣΕΙΣ σε σχέση με τον Ερντογάν. Η μία, ιδιαιτέρως δημοφιλής στην Ελλάδα, είναι ότι πρόκειται για έναν σύγχρονο, παντοδύναμο Σουλτάνο. Με τα παλάτια του, με τους αυλικούς του, μόνο χαρέμι δεν έχει. Οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών δείχνουν ότι η εικόνα αυτή είναι λανθασμένη. Ο πρόεδρος της Τουρκίας έχει τεράστιες αδυναμίες και συγκεκριμένες εξαρτήσεις. Κι αν στο εσωτερικό της χώρας του έχει ρίξει στη φυλακή όποιον τόλμησε να του αντιταχθεί, στο εξωτερικό τα βρίσκει μπαστούνια.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΝΟΗΣΗ είναι ότι ο Ερντογάν είναι λίγο πειραγμένος. Κάτι η θρυλούμενη αρρώστια του, κάτι ο τρόπος που μιλάει, δεν μπορεί, κάποια βίδα έχει λασκάρει. Ούτε αυτό ισχύει. Μεγαλομανής και αλαζόνας είναι σίγουρα. Οπως και απρόβλεπτος. Η εξουσία τον μεθάει. Είναι όμως πραγματιστής. Και ώς τώρα έχει αποδείξει ότι την κρίσιμη στιγμή κάνει αυτό που πρέπει. Δηλαδή κάνει πίσω.

ΝΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΡΑΓΕ ΑΥΤΟ ότι ο άνθρωπος τον οποίο η «Wall Street Journal» παρομοίασε με «μαινόμενο βασιλιά Ληρ στον χερσότοπο» είναι έτοιμος να αφήσει ελεύθερο τον αμερικανό πάστορα, να παραδώσει τη χώρα του στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ακόμη και να ζητήσει μια συγγνώμη; Κάπως έτσι αποκατέστησε στο παρελθόν τις σχέσεις του με τη Γερμανία, τη Ρωσία και, μόλις τον περασμένο μήνα, με την Ολλανδία.

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ το πιθανότερο σενάριο, απλώς μπορεί να αργήσει λίγο. Κι αυτό, επειδή ο Ερντογάν θα εκμεταλλευτεί τη διεθνή αντιπάθεια προς τον Τραμπ και θα παίξει, ή θα υποκριθεί ότι παίζει, το ρωσικό χαρτί. Δεν θα βγάλει κάτι, οι Ρώσοι μπορεί να τον χρησιμοποιούν στις γεωπολιτικές τους ίντριγκες αλλά δεν μπορούν να βγάλουν την Τουρκία από την οικονομική κρίση. Μια κρίση, άλλωστε, που δεν ξεκίνησε τώρα, έχει βαθιές αιτίες, οφείλεται τόσο στον υπέρμετρο δανεισμό της Τουρκίας για την οικοδόμηση του δικού της πελατειακού κράτους όσο και στην άρνηση του Ερντογάν να δεχθεί την ανεξαρτησία της κεντρικής του τράπεζας.

ΔΕΝ ΘΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ λοιπόν η προσέγγιση με τη Μόσχα – κι αν ο τούρκος πρόεδρος έχει αμφιβολίες μπορεί να ρωτήσει τον Τσίπρα και τον Κοτζιά. Το μόνο στο οποίο μπορεί να ελπίζει είναι ότι με τις κορόνες για αλλαγή συμμάχων, τα νέα οικονομικά μοντέλα, τις θεωρίες συνωμοσίας και τις διώξεις των «προδοτών» θα κερδίσει λίγο χρόνο. Η λίρα όμως θα συνεχίσει να κατρακυλά. Οι στρατιωτικές περιπέτειες στη Συρία και η αντικουρδική υστερία δεν θα καθησυχάσουν τους φόβους των πολιτών για τις καταθέσεις τους. Η ανησυχία και η δυσαρέσκεια του πληθυσμού θα εντατθούν. Αργά ή γρήγορα θα επιβληθούν κεφαλαιακοί έλεγχοι και θα καταφτάσουν οι τεχνοκράτες του ΔΝΤ.

Ο ΕΡΝΤΟΓΑΝ θα συνεχίσει να κυβερνά με ψαλιδισμένα φτερά. Αλλά θα βλέπει ήδη το τέλος του δρόμου.

Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν